

Автор:

Апанасенко Софія Василівна

Назва:

ПОРТРЕТИ АКТОРІВ В УКРАЇНСЬКОМУ ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ ХХ СТОЛІТТЯ: ЖАНРОВО-ВИДОВІ ТА ОБРАЗНО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

Науковий керівник: **Соколюк Людмила Данилівна** – професор, доктор мистецтвознавства.

Науковий рецензент: **Філатова Марина Іванівна** – зав.відділу зарубіжного мистецтва Харківського художнього музею, кандидат мистецтвознавства.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота на здобуття другого освітньо-кваліфікаційного рівня (магістр) за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» галузі знань 02 (Культура і мистецтво) ОПП «Мистецтвознавство» присвячена дослідженню жанрово-видових та стилістичних особливостей в портретах акторів в українському образотворчому мистецтві ХХ століття в контексті його історичного розвитку. Актуальність обраної теми зумовлена поглядом на образотворче мистецтво обраного періоду через призму театру та акторської гри, а також необхідністю професійного аналізу портретів акторів. Такий синергетичний підхід надає можливість збагатити українське мистецтво новими ідеями та ввести до наукового обігу невивчені досі портрети діячів української сцени ХХ століття та нові імена митців, які створювали ці полотна.

В роботі було вперше виявлено типи портретів українських акторів в українському мистецтві ХХ століття. Показано, що в першій третині ХХ століття такими були камерні і репрезентативні портрети. Пізніше зустрічаються камерні та костюмовані портрети. За особливостями побудови портретів розрізняли погрудний, поясний, поколінний і на повний зріст. Розкрито, що найбільше темі театрального актора приділили увагу майстер стилю модер М. Жук і авангардист

А. Петрицький, які створили власні галереї з портретами акторів цієї доби.

Вперше виявлено, що у другій половині ХХ століття в українському мистецтві до типів портретів діячів театральної сцени в мистецтві скульптури додаються образи, що показують українських акторів при виконанні певних театральних ролей. Новим цей жанр стає і в живописі, а також історичний портрет і «портрет в портреті»

Образно-стилістичний аналіз творів мистецтва показав, що портрети акторів першої третини ХХ століття були виконані в стильовому розмаїтті, як-от модерн, кубофутуризм, конструктивізм, необароко, в той час коли портрети другої половини століття репрезентують реалістичність зображення, що свідчить про заборону авангардних пошуків (з доби сталінських репресій) і аж до початку «відлиги». З настанням доби «відлиги» авангардні пошуки були продовжені нонконформістами, чиї творчі здобутки демонструють відхід від офіційної репрезентативності та посилення камерності. Також помітною тенденцією стає звернення до нових технік (оргскло, аплікація) та інших інноваційних підходів.

Таким чином, дослідження цієї теми дозволяє не лише осмислити еволюцію портретного жанру в українському мистецтві ХХ століття на прикладі портретів акторів, але й побачити живу взаємодію театру та живопису як двох взаємопов'язаних форм мистецтва, що постійно взаємозбагачуються, створюючи нові можливості для інтерпретації акторського образу та його місця в культурному просторі.